

VERES PÁL

A Veres Pálné Gimnázium diáklapja

2004. tél

KÖSZÖNET...

Ezúttal köszönöm, hogy decemberben megválasztottatok a Diákönkormányzat elnökének! Nagyon örülök neki, hogy sikerült megnyernem bizalmatokat! Remélem méltó leszek rá, és eredményesen tudunk majd együtt dolgozni, új dolgokat bevezetni, illetve a régebbieket kedvezőbbé tenni, hogy minél könnyebben menjen a tanulás az itt eltöltött idő alatt. Nem akarok nagy dolgokat ígérni és azt sem, hogy minden (azonnal) teljesülni fog, de mindent megteszek ezért, és ehhez szükségem lesz a segítségetekre – főként az osztályok képviselőire. Minden ötletet, javaslatot (és építő kritikát is) szívesen fogadok, és örömmel várlak benneteket a DÖK ülésekre!

*Üdv: Csortos Orsi
9. A*

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNY

Örömmel köszöntjük a Diákönkormányzat új elnökét, Csortos Orsolyát megválasztása alkalmából. Bízunk benne, hogy elnöksége alatt a Diákönkormányzat és az újság viszonyában maradandóan visszaáll a rend, és mindkettő az eddigieknél hatékonyabban végezheti feladatát.

Az új elnöknek sikeres, valamennyiünk számára gyümölcsöző munkát, feladataihoz erőt, jó egészséget és sok sikert kívánunk.

Egyúttal az iskola valamennyi tanulója nevében is köszönjük Tankó Dániel volt diák-önkormányzati elnök önfeláldozó munkáját, valamint mindannyiunkért való fáradozásait, és a továbbiakra nézve neki is sok sikert kívánunk.

A Szerkesztőbizottság

KÉTSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGÁK 2005.

A 11. évfolyam tanulói már a 2005-ben bevezetésre kerülő kétszintű érettségi vizsgarendszer követelményei szerint készülnek fel az érettségre, és annak szabályai szerint vizsgáznak majd 2005 május–júniusában.

Ideje, hogy tájékoztassuk az érdekelteket az új rendszer legfontosabb jellemzőiről.

A kétszintű érettségi rendszer egyik alapvető funkciója, hogy a felsőoktatási intézmények helyett a felvételi vizsgákon történő szelekciót átvegye a középiskola. Ez azért jó, mert a követelményeket a közoktatás határozza meg. **A vizsgakövetelmények tanulmányozhatók, letölthetők az OM honlapjáról.**

A felvételi vizsgák tehát megszűnnek, helyettük az érettségi vizsga eredményei a középiskolában elért tanulmányi eredményekkel együtt határozzák majd meg a továbbtanulás esélyeit.

Az új rendszerben a **középszintű érettségi vizsga**, amely az iskolában, az iskola pedagógusainak közreműködésével zajlik, nagyon hasonló a már rég megszokotthoz, csak a követelmények és a vizsgaformák újulnak meg.

A felsőoktatási intézmények a 2005. évi felvételi vizsgákon a középszintű érettségi vizsgát követelik meg (a nyelvi továbbtanulást kivéve).

Ha a tanuló középszintű vizsgát tesz, a felvételi szempontjából a **120 vizsgapontból maximum 70 pontot érhet el.**

Érdemes-e akkor emelt szintű vizsgát tenni?

Nyelvekből mindenképpen, mert az emelt szintű idegen nyelvi érettségi (legalább 60%-os eredmény esetén) a középfokú nyelvvizsga ingyenes letételét biztosítja.

A felvételi rendelet módosítása határozza meg, hogy a többi tárgyból önként vállalt emelt szintű vizsgát milyen **plusz pontokkal** ismeri el a felvételi rendszer?

Úgy gondolom, hogy a felelősségteljes tanulóknak érdemes az emelt szintű felkészítést választani. Így tudják megteremteni maguknak az esélyt arra, hogy élni tudjanak az emelt szint által nyújtott előnyökkel.

Az emelt szintű vizsgák három tagú vizsgálóbizottságok előtt zajlanak, tagjai közül az egyik

a bizottság elnöke. Ezt a tiszteletet csak az Országos Vizsgáztatási Névjegyzéken szereplő személy töltheti be.

A vizsgarendszer legfontosabb jellemzői

Csak azokból a tantárgyakból lehet érettségizni, amelynek a központi vizsgakövetelményei megjelentek.

A kötelező és a választható vizsgatárgyak nem változnak.

A kötelező vizsgatantárgyakból a felkészítést az iskolának mindkét szinten biztosítani kell.

2005-től **négy új vizsgafajta** jelenik meg a vizsgarendszerben. A már ismert **rendes, javító és pótló** érettségi vizsgán túl lehet:

- **szintemelő vizsgát** (ha a már meglévő középszintű valamiért nem elegendő),
- **kiegészítő vizsgát** (sikertelen felvételi esetén a következő tanévben más irányú a felsőoktatási intézmény követelményrendszerére),
- **ismétlő vizsgát** (aki a korábbi érdemjegyén javítani szeretne),
- **előrehozott vizsgát** (ha a tanuló már korábban felkészült a vizsgára) tenni.

2005-től a már megszokott május–júniusi és a szeptember–októberi vizsgaidőszakok mellett belép egy új, a február–márciusi vizsga is! Fontos tudni, hogy nem lehet minden vizsgaidőszakban mindenfajta vizsgát letenni (ezt a 100/1997. sz. Kormányrendelet pontosan meghatározza).

Az írásbeli vizsgákról

A középszintű vizsgákat az iskola szervezi.

Az emelt szintű vizsgákat – az iskolák segítségével – a jelentkezők létszámától függően az OKÉV szervezi. A vizsgacsoportokba beosztott tanulók véletlenszerűen azonosító jelet kapnak, és csak ez szerepel az összes írásbeli dokumentumon. A vizsgázók személyes adatait és az azonosítókat egy vizsgáztatási jegyzék tartalmazza. Ezt egészen a javítás befejezéséig titkosan kell kezelni.

Emelt szinten az írásbelik szervezése független az iskolától, javításukat **két egymástól független szakértő** végzi.

Minden tantárgynál **növekszik az írásbeli „súlya”**, 60% lesz az eddig megszokott 50%-kal szemben.

A szóbeli vizsgákról

A középszintű szóbeli tételeket az iskolák állítják össze, emelt szintű szóbeli vizsgákon minden tanuló központilag elkészített tételekből felel. A vizsgán elhangzottakat hangszalagon rögzítjük.

Az osztályozásról

Az új rendszerben hagyományos értelemben vett osztályzásról nem beszélhetünk. **Mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgarész eredményes részpontszámok összegeként áll elő.** A már korábban említett 100/1997. sz. Kormányrendeletben közölt táblázat határozza meg, hogy közép- és emelt szinten a százalékos eredményeket hogyan kell érdemjegyekre átváltani.

Ugyancsak új elem a vizsgában, hogy a vizsgázóknak a sikeres vizsgához **minden vizsgarészből legalább 10%-os teljesítményt kell nyújtania.** Ha ez bármelyik rész esetében hiányzik, a vizsgajegy elégtelen!

Az új érettségit lehetőségünk lesz még ez évben „kipróbálni”, hiszen valamennyi 11. évfolyamos tanuló májusban egy tantárgyból ún. próbaérettségit tesz.

Ehhez és természetesen a 2005-ös kétszintű érettségéhez kívánok jó munkát és sok sikert!

*Kővári Tiborné
igazgató*

ISKOLÁNK RÉSZVÉTELE A COMENIUS PROJEKTBEN

Bizonyára sokaknak feltűnt december elején, hogy iskolánk könyvtárában nagy a nyüzsgés, idegen nyelveket beszélő felnőttek foglalják el a diákok helyét, nem lehet a könyvtárat használni. Kik is voltak ezek az emberek, milyen cél vezette őket éppen Budapestre, a mi gimnáziumunkba?

A Veres Pálné Gimnázium 2002 szeptember óta a Socrates Comenius Projekt aktív közreműködője. Mit is jelent ez számunkra? Erről szeretnék írni az alábbiakban.

A Socrates az Európai Bizottság oktatást támogató programja. A változatos pályázati formák lehetőséget nyújtanak hallgatói és oktatói mobilitások szervezésére, tantervfejlesztésekre, iskolai együttműködésekre, tanárok szakmai továbbképzésére, tanulmányutakon való részvételre, illetve európai közös kezdeményezések megvalósítására a felnőttoktatás, a nyelvoktatás vagy a kommunikációs és információs technológiák oktatásban való felhasználása terén.

A Socrates program 2000-ben indult második szakaszának célja, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen a tudás: két kulcsfontosságú alapgondolata az élethosszig tartó tanulás támogatása, illetve a „Tudás Európájának” megteremtése.

A 2000. január 1-től 2006. december 31-ig tartó programszakasz költségvetése 1850 millió euró.

A Socrates 8 alprogramja közül az első a Comenius, amely a közoktatásra vonatkozik.

A programnak 31 résztvevő országa van. Magyarországon évente mintegy 200 projekt részesül Comenius 1 akció keretén belül támogatásban.

A Comenius 1-ben három projekt-típus található:

Comenius Iskolai Projektek

Comenius Nyelvi Projektek

Comenius Iskolafejlesztési Projektek

Ez a projekt elsősorban azoknak az intézményeknek szól, amelyek külföldi partnerkapcsolatok révén kívánják pedagógiai programjukat gazdagítani, és igyekeznek tanulóikat és tanáraikat projektjellegű tevékenységek során bevonni a nemzetközi vérkeringésbe.

A Veres Pálné Gimnázium az Iskolafejlesztési Projekt aktív részese. Ez a program intézményközpontú, 4 iskola bevonásával működik, és 3 évig tart. Céljai a következők: az iskolairányítás, oktatásszervezés, továbbá a pedagógiai megközelítésmódok összevetése, és az e területen történő tapasztalatcsere. Az együttműködő intézmények közösen dolgozzák ki a módszereiket. A projekthez kapcsolódó mobilitási típusok: projekttalálkozó, tanárcsere, vállalati gyakorlat, iskolavezetői tanulmányút.

A pályázatokat Magyarországon a Tempus Közalapítvány / Socrates Nemzeti Irodához kell benyújtani.

A résztvevő négy iskola közül a würzburgi Deutschhaus Gymnasium a koordináló intézmény, a bécsi Sir Carl Popperschule, a pozsonyi Scola Pre Mimoriadne Nadane Deti a Gymnasium és a Veres Pálné Gimnázium a partnerintézmények. A projekt címe: LegeL, azaz németül Lebensgestaltungendes Lernen. Nem kis gondot okozt ezt magyarra lefordítani, ugyanis ilyen német szó nincs a szótárban. Talán úgy írhatnánk körül ezt a fogalmat, hogy életet alakító tanulásról van szó, olyan tanulásról, amely valóban nem az iskolának, hanem az életnek szól. A program három éves. A 2002/2003-as évben a személyi kompetenciák fejlesztésén volt a hangsúly, a 2003/2004-es év a természettudományoké, a 2004/2005-ös utolsó projektév pedig az esztétikai nevelés éve.

A személyi kompetenciák fejlesztésének keretében a bécsiek szerveztek továbbképzést, amelyen iskolánk két tanára vett részt. Az itt bemutatott „coaching” lényege, hogy a gyerekek az iskolában eljussanak arra a szintre, hogy önállóan oldják meg a tanulás és az osztályközösség szerveződése folytán felmerült problémáikat, illetve a tanárokkal előforduló konfliktusaikat. Ehhez kezdetben segítséget nyújt nekik egy, az osztályban nem tanító tanár, majd fokozatosan magukra hagyja őket.

A pozsonyi iskola az idén tavaszra szervez még egy továbbképzést a diákok önértékelésének témájához.

A természettudományos év keretében a kémia, biológia, fizika tantárgyak integrált tanításának bemutatására vállalkozik a négy intézmény. Nekünk a víz vizsgálatának kémiai módszereit kell bemutatnunk, mégpedig a három várost összekötő Duna vízének elemzésével.

A harmadik, egyben befejező évben a képzőművészetek, a tánc, a zene és a színház játssza a főszerepet. Minden iskola valamilyen bemutatóval készül a nyár eleji közös találkozóra. Ezt a színdarabot, táncot vagy akár zenedarabot minden helyszínen előadják egymásnak a gyerekek. A projekt anyagi háttéréül szolgáló összeget minden évben szigorú szabályok szerint meg kell pályáznia külön-külön mind a négy intézménynek. Természetesen német nyelven. A pályázatban pontosan le kell írni, milyen tartalommal töltjük meg ezeket a találkozásokat. Egy évben összesen hat tanár és négy diák utazhat.

Minden év lezárása után pontos anyagi elszámolást és tartalmi értékelést kell benyújtani. Minden évben más-más helyen tanácskoznak az iskolavezetők, hogy megtervezzék a következő projektévet. 2003 decemberében mi adtunk otthont ennek az összejövetelnek. Ugyanabban az időben voltak nálunk az esztétikai év tervezésében közreműködő tanárok.

Gyakran felmerül a kérdés, mit profitálunk mi ebből, mire jó ez nekünk?

A pontos választ csak a projekt befejezésével lehet megadni. Azonban már most vannak eredményeink. Végre nemcsak a nyelvtanárok jutnak el más országok iskoláiba tapasztalatcsereére, van három matematikát, fizikát, biológiát tanító kollégánk, akik németet tanulnak, hiszen a projekt munkanyelve a német.

Az sem utolsó dolog, hogy megtapasztaljuk, valóban nem olyan könnyű dolog eredményesen megírni egy európai uniós pályázatot.

*Babics Anna
a Comenius Projekt koordinátora
a Veres Pálné Gimnáziumban*

A PEACE PÁRT KAMPÁNYA

az ötletektől a győzelemig

Az előkészületek

Miután már egy hónap eltelt az idei tanévből, egyre többen eszméltek rá, hogy alig két hónap áll rendelkezésünkre a kampány megszervezéséig. Az akkori kaotikus állapotokat felidézve még sehol sem álltunk, nem úgy, mint a kész kampánytervvel rendelkező A-sok. Az első bökkenő rögtön a névválasztás volt. A szellemes és kevésbé szellemes nevek (Cannabis, Crazy Café, Szalacsi) sorban fennakadtak a rostán, és már szinte semmi sem jutott az eszünkbe. Ekkor egy tökéletesnek tűnő eszmét kezdett hirdetni az osztály, amit Fábri Adrienn ötlete testesített meg. *Scream*. Ez volt a név, mely szinte kivétel nélkül mindenkinek tetszett. Egy más után jöttek a frappáns elképzelések a táncról, a pólóról, és igazából először foglalkoztatt mindenkint a kampány tervezése. Mikor már kezdtünk örülni a sikeres előrehaladásnak, egy szó hirtelen megsemmisítette eddigi elképzeléseinket. *Vétő*. Ez a szó az osztályfőnökünk szájából hangzott el, és ez ellen nem lehetett mit tenni.

Szerencsére még idejében jött a mentő ötlet, amire már kivétel nélkül mindenki rábólintott: a 11. C a VPG-s napokon a PEACE nevet fogja viselni.

A megvalósítás

Egy hónap elteltével összegeztük, hogy hogyan is állunk: a tánc betanítása elkezdődött, a póló mintája kész, a plakátok készítését majd az utolsó hétvégén csináljuk, a támogatást illetően a McDonald's-tól kapott 12 kupont leszámítva semmink nincs.

Szerencsére ekkor az osztály hangadói behúztak, és éjt nappallá téve dolgoztak a megvalósításon. Ezeknek az osztálytársainknak köszönhetően felgyorsultak az események, és már szinte úszkáltunk a boldogságban, amikor újra elhangzott egy vészjósló mondat, miszerint nincsen semmi pénzünk.

A probléma megoldására kötelező pénzszedést rendeltek el, amit mindenki készségesen teljesített. Így újra minden tökéletes lett, a díszítést leszámítva, amit az utolsó napokra hagytunk.

December 5–7.

A kampány előtti utolsó napokban reggel 8-tól este 7-ig festettük a plakátokat, terveztük a hirdetések és díszítettük az aulát. A tempera hiánya, és az, hogy az utolsó pillanatra hagytuk a hirdetések készítését, újabb izgalmakat keltett, ám sikeresen átléptük ezeket az akadályokat is.

Már csak egy kérdés maradt megválaszolatlanul: milyen is legyen a sátrunk? Nevetve kérdezték az évfolyamtársak, hogy hogyan is áll a bódénk, miközben a saját, félkész sátrukat mutogatták. Miután meglátták az aula közepén a nagy nehézségek árán betolt buszt, ráfagyott a mosoly az arcukra. Fehér Hajni vezetésével megindult a busz kidekorálása a festékszórókkal, és a rozzant járgány a virágmintáknak köszönhetően teljesen átalakult.

A vasárnap már csak az utolsó simításokkal telt, és készen álltunk a várva várt hétre.

Végszó

A VPG-s napok eseményeire nem fecsérelnék több szót, hiszen ez már történelem. Végszóként saját gondolatomat írnám le, miszerint a korlátozások és a szabályozások ellenére színvonalas programokat láthattunk mind a négy osztály részéről, és úgy érzem, ezzel feladtuk a leckét a jövőbeli pártoknak.

Varga Márton 11. C

INKÁBB EZT OLVASD EL!

*Kik vagyunk mi? Citadella, azaz a 11. B.
Honnan jöttünk? Dance club – vagyis minden-
ki más iskolából.*

Ez a mi kis osztályunk csatakiáltásának kezdete. Nagyon okos, ügyes, tehetséges diákok vagyunk. A magunk módján biztosan. 5 éve járunk ebbe az iskolába, és bátran kimondhatjuk, ez a második otthonunk. Lényegében ennyi, amit rólunk tudni kell és érdemes.

Szeptemberben ráébredtünk arra, hogy a kampány nemsokára kezdetét veszi, és valljuk be, sehol sem tartottunk. Sem szponzorunk, sem plakátok, ám a legnagyobb gondnak a nevünk hiánya bizonyult. Ötlemeink voltak. Ezeket vagy nem tűrte a nyomdafesték vagy csak egyszerűen rosszak voltak. November elején az egyik kedves szülőnek egyszerű, de mégis nagyszerű ötlete támadt. „Gyerekek: legyetek INKÁBB!” Először furcsán néztük a papírt, melyen a felirat állt, ezt egy széles mosoly követte. Végre megvolt a nevünk. Eleinte az inkákról sajnos semmit nem tudtunk, de hála a könyveknek, a modern kommunikációnak és nem utolsósorban Sánta tanár úrnak és filmjének, megtudtuk, kik is voltak ők valójában. Például fény derült arra is, hogy inka barátaink nem háncs-zoknyában, az esőerdőkben töltötték mindennapjaikat, hanem meleg ruhában, a dél-amerikai hegyekben tekintettek a Napra mint istenre, lépcsőzetes házaik tetejéről. Két héten keresztül sokunk a kampánnyal álmodott. A szlogenek megszülettek, bár a kezdet előtti napon rájöttünk, hogy nagyon kevés alkotásunk van. Elkezdtünk tömeggyártásban INKÁBB feliratokat és lámpákat készíteni. A plakátok festését Fizz mester felügyelte.

Arra is rá kellett ébrednünk, hogy táncunk sincs. Osztályunk két említésre méltó tagja, Lilla és Claudia, elindultak ex-osztályunkba, hogy a táncot összerakják. Itt volt egy kis vitánk egymás közt és az egyik rivális osztállyal. Részünkről a zene, részükről pedig a tánc eredetisége volt a tárgya. Sátrunkat percek alatt elképzeltük, ám a terv készítése és a kivitelezés már nem kis gondot okozott. Az építkezés vezetői Bandi és Viktor voltak, akik meglehetősen szívükön viselték a ház felépülését. Gondba üt-

kóztunk, amikor „templomunk” építése közben elfogyott a deszka. Osztályunk fiútagjai egyből feltalálták magukat, és egy közeli építkezés állványzatának megcsönkítésével megoldották a kérdést. Vasárnap, olyan 5 óra tájt az egész osztály együtt izgult azért, hogy az utolsó emeletet is elbírja a váz. Ez – hál’ Istennek – sikerült.

Hétfő hajnali 4-kor találkoztunk újra, a táncot gyakoroltuk, valamint előkészítettük a pultot. Nagyon jó hangulatban telt ez a néhány óra. Összebarátkoztunk az éjjeli portással is, aki később nagyon segítőkésznek bizonyult. A kedves nagymamák minden nap csodálatra méltó gasztronómiai alkotásokkal halmoztak el minket, amit az egész VPG nagy örömmel fogadott. Szomszédaink is sokat segítettek, együtt álltunk reggel a Fővám téren. Ekkor született fő szlogenünk. INKÁBB PEACE. A kampány befejeztével megszületett Rather peace című himnuszunk.

Osztályunkat ez az egy hét és a készülődés időszaka még INKÁBB összehozta. A többi osztályra nézve is ugyanezt mondhatjuk el. Az utolsó napokban már szinte egymásnak kampányoltunk. A feladatok felosztásában csak eleinte voltak viták, a szponzorkeresés nehéz feladatnak bizonyult. A programok alatt mindenki tudta, hol a helye, szívvel-lélekkel dolgozott az osztály, sőt mellette a tanulásra is szakítottunk időt. Megtanultuk, hogyan kell igazán jó kifogásokat mondani.

Voltak nehéz pillanataink, de minden jó, ha a vége INKÁBB PEACE.

*Szabó Anna
11. B*

Szalagavató bál, 2004

NEM CSAK ÚR ÍR

2003. tavaszi félévében kezdte el munkáját a Nem csak Úr ír elnevezésű szakkör. Nem hagyományos irodalmi szakkört fed az elnevezés, hiszen kéthetente pénteken elsősorban olyan szövegekkel foglalkozunk, amelyeket a szakkör tagjai írtak, valamilyen feladat, stílusgyakorlat, közös beszélgetés hatására, de természetesen teljesen „szabadon” keletkezett művek is helyet kapnak itt.

E két rövid gyűjtemény két különböző „feladattípust” mutat meg.

Az első csoport előre meghatározott (s szándékosan banális) téma feldolgozási lehetőségeire példa, a második pedig egyszerűen: Hommage á Örkény.

A szakkör nyitott, mindenkit örömmel várunk.

Vinczellér Katalin

EGYPERCES NOVELLÁK

Találós kérdés. Mi ez?

Anyaga PVC. Betonágyba helyezéssel szerelhető. A rácsok terhelési kategóriától függően erősítettek. Egyik vége hornyolt, a másik vége permetezett, így egymásba illesztve ragasztással rögzíthető.

Szín: szürke és némely típus homokszínűben is. Méret: 130 és 200 mm széles, mind sekély és mély kivitelben. Az 500 mm alaphosszúságú elem 100 mm-ként darabolható.

Hirdetések

Gyors halál

Problémamegoldó drámacsoport indul. Mi nem csak beszélgetünk, hanem tényleg segítünk!
Telefon: (06-30) 2296

Tökéletes gázolás

Még nem tudsz gyalogost gázolni? Autósiskola rugalmas időbeosztással Pesten-Budán, délelőtdélután, angolul és németül is! Jogosítványosoknak gyakorlóórák!
Telefon: (06-20) 959-5136

Bordélyház gazdát cserélne

Újpest-megyeren 100 nm-es kétszintes, 3+2 fél szobás, téglalapítesű, cirkófűtéses, teljesen felújított sorház szeparált kerttel, kocsibeálllóval 21.900.000 Ft-os irányáron eladó.

Érdeklődni lehet a 244-7896-os számon.

Fogyás

Fogyjon alkalmanként akár 10–15 cm-t, teker-cselés, vákuum- és hullámmasszázs, izomstimuláló és biomágneses gépeinkkel.

Vigyázat: elfogyásért nincs kártérítés!

Telefon: 287-3245

Ülünk a hatoson

Este tíz. Néha csak úgy kipattanok elalvás előtt az ágyamból, és ha nincs más teendőm, megyek egy kört a Moszkva térig meg vissza. Ilyenkor minden cseppjét ki lehet élvezni a villamosozásnak. Ülünk a hatoson. Igen, jól tetszett olvasni Ü-L-Ü-N-K! Ritka kincs ez a mai város-lakónak. Az ellenőr veszély is minimálisra csökkent. Teljes nyugalommal lehet szemlélődni. Nincsenek sokan. Egy szerelmes pár, és a morcos férfi a sarokban. Biztos ő is notórius villamosozó, máskülönben biztos nem lenne itt, éjjel és egyedül. Már kellőképp este és hideg van, hogy csak néhányan lézengjenek az utcán is. Sárga üstökösként süvítünk a sötét Ferenc körúton. Minden kanyar életveszély. A vezető egy meg nem érett autóversenyző lehet. Megfeszül a sárga szerkezet, majd szétesik. Aztán lassul, egyenletesen zörög és dirr puff. Stop. Egy perc halálfélelem: talán lerobbantunk és itt kell töltenem az egész éjjelt? De mégse ez csak egy megálló. Csak egy fiatal fiú ácsorog egyedül a gitárja társaságában. Most nem vagyok mérges, hogy egy ember miatt megálltunk, nem sietek, sőt talán még örülök is, egy újabb útitársnak. Leül a sarokba a Morcos Férfi elé. Bámul ki az ablakon. Nem sok mindent látni belőle, egy hosszú bőrkabát, a belőle kikandikáló óriási bakancsok, és vállig érő göndör fürtök. És persze a gitárja. Ez Ő. Szeretném látni az arcát. De egyszerűen hiába bűvölöm, valahol egészen máshol járhat. Ölébe veszi a hangszerét és elkezd pengetni. Csak finoman, alig hallhatóan. Majd rázendít valami igen szomorú dalra. Nem néz senkire. Nem nekünk énekel. Kellemes hangja van. A Morcosnak mégse tetszik. Beleordít a zenébe, sűrűn emlegeti a srác anyját és, hogy így is pocsek napja volt nem kell még ezzel a nyekergéssel tetőzni. A címzett meg se hallja a kedves szavakat, folytatja, amit elkezdett. A fiú, aki eddig a barátnőjével volt elfoglalva, most megszólal, megvédi az önkéntes zenészt. Én is mondanék valamit. De inkább csak figyelem mi lesz a vége. A Morcos most már mindenkit és mindent szid, csendháborítást és rendőroket emleget. Az ének abbamarad. Kinéz a fürtjei alól az óriási és szomorú szemével, a következőnél leszáll. Újra csönd nehezedik a villamosra. Csak a Morcos méltatlankodását hallani néha. Tovább zörög az öreg sárga a fiú és a gitár nélkül...

Esti hatos hangulat

Túl este, túl mogorva,
Nem néz senki sehova.
Már kellőképp sötét, hideg,
Hogy csak alig lézengjenek,
Zakatol a villamos,
A hangulat: másnapos.
Fékez. Mi kiesünk. Állunk,
Várunk. Fiú száll fel hátul.
Új utas, ember, áldozat.
Kutakodó szemem rátapad.
Elfordul, nem néz rám,
Menekül, azt hiszi, talán.
Darabokra szedem, elemzem.
Fátyolos arc, gitár, nagy szemek.
Beénekel a semmibe.
Nekem is megszűnik minden.
Kapaszkodom a dallamba.
Repít valahova máshova.
Bunkó szavak visszarángatnak
Üdvözölnek a földön: Szia!
Zenészem beleveszett a városba.
Fulladozom a csöndtől újra.
Megint túl este, túl mogorva.
Nem néz senki sehova.

Éji szerenád

Ismét péntek éjjel.
Vagy már szombat reggel?
Hazafelé veszem az irányt
a hatos villamos hamar magával ránt.
Hangulata enyémhez hasonló:
semmi sem érdekel, csak a mindent ellepő hó.
Ez itt az Oktogon,
ahol a srác gitározni kezdett a villamoson.
A szemek tágra nyílnak
a tekintetek a fiúra hárulnak.
Egy férfi gorombán fejezi ki szándékát,
hogy meggátolja az ifjú szerelmi játékát.
Egy nő állt föl a férfi ellen,
ő mindnyájunk véleményét védő jellem.
A zene halk, andalító volt,
néztem az ismeretlen tájat,
s lassan mindenki elbőbiskolt.
Ismeretlen? Hol lehetek?
És az emberek hová lettek?
Már tényleg szombat lett.
És én még mindig a hatos vilin görnyedek!

„CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE”

I. rész

A Rákóczi-szabadságharc előzményeiről

A hatalmas középkori Magyarország lehanyatlásával és szétesésével megszűnt az a középeurópai tényező, amely másfél évszázadon át képes volt föltartóztatni a félelmetes Oszmán Birodalom előrenyomulását.

Körülbelül 150 éven keresztül a magyar államiság a korábbinál sokkal veszedelmesebben ki volt szolgáltatva ellenségeinek, egyfelől a pogánynak, másfelől az ország és a nemzet elesettségét szintén kihasználó Habsburg udvarnak.

Szapolyai, másként Zápolya János király halálával (1540) Habsburg herceg került a magyar trónra, s noha 1687-ig elvileg magyar királyt is választhattak volna a Rendek, ez soha többé nem történt meg.

Az eredeti országterület peremeire szorult Magyar Királyságot a Habsburg udvar önző módon az örökös tartományokat (Ausztia, Stíria, Karintia, Krajna, Tirol, Vorarlberg), illetve Cseh- és Morvaországot védő ütközőzónának tekintette, és egyre kevésbé törekedett az ország hajdani egységének és teljességének helyreállítására: ahelyett, hogy a magyar nemzetet összefogva európai segítséggel megpróbálta volna tartósan megtisztítani az országot a töröktől, s így főszerepet vállalni a kereszténység mielőbbi megmentésében, olyan időszakok is voltak, amikor a király szembefordult a rendi állammal.

Hamar kiderült, hogy a keresztény Habsburg udvar majdnem akkora ellenségünk, mint a pogány Porta.

Kapóra jött a Habsburgoknak a magyarság két tűz közé szorulása, a magyaroknak a német birodalomba való betagozásáról fél évezrede dédelgetett álom valóra váltására elérkezett az idő. A király rendszeresen megszegte a magyar törvényeket, korántsem ügyelt betartásukra és be-

tartatásukra, kivéve azokat a cikkelyeket, amelyekből a birodalomnak származhatott haszna.

A török ellen és országa helyreállításáért hősiesen küzdő magyarság hamar észrevette, hogy magára maradt, és bizonyos vidékeken a nép szemében a 150 év végére még a pogánnyal való lepaktálás is jobbnak látszott a Habsburgok uralmánál.

Két idegen nagyhatalom kegyetlenkedése sem törte azonban meg a magyarságot, amelynek a törökkel való folytonos tusakodás mellett is jutott ereje a birodalmi törekvések elleni tiltakozásra.

A felkelések és összeesküvések – bármennyire nem terjedtek is ki az ország egészére soha, és bármennyire helytelen célokért küzdött is egyik-másik – ébren tartották a függetlenség szellemét, a hazaszeretet tüzét, és nem engedték sorsa iránt közömbössé válni a nemzetet.

Az 1684-i vasvári Habsburg–török fegyverszüneti megállapodás mindenkinek nyilvánvalóvá tette a Habsburg-ház aljas céljait: miután ugyanis Szentgotthárdnál a keresztény hadak elsöprő győzelmet arattak a pogányok felett, és végre megkezdődhetett volna az ország föl szabadítása, a Habsburg udvar úgy döntött, hogy nem folytatja a hadjáratot, sőt, még meg is ajándékozta a törököt egy-két várral, békét köt vele húsz évre, s minden marad a régiben.

A szultán persze kapva kapott az alkalmon, és a magyarság megint csak hoppon maradt.

Nem részletezem e béke következményeit, elég annyi, hogy az általa keltett óriási közfölháborodás talán csak a trianoniéhoz hasonlítható.

Az országban uralkodó zűrzavar kiváló alkalmat nyújtott a rablás, fosztogatás, törvénytelenkedés elburjánzásának, sőt, az állam további feldarabolása is fenyegetett, amikor egy felvidéki nemes, késmárki Thököly Imre gróf török engedéllyel hozzáfogott kicsi, később elég nagyra növő országának kialakításához.

Thököly megszervezte az északkeleti megyék elégedetlenkedő parasztságát és a bujdosó szegénylegényeket – nagy részük szélnek eresztett végvári vitéz volt, akit a király megfosztott megélhetésétől – valamint sikerült meggyőznie birtokos nemeseket is ügye igazáról, és a szultán jóváhagyásával a Felvidék keleti részéről elkergette a német katonaságot.

Létrehozta saját fejedelemségét, hűbérese lett a török császárnak, és kibontakoztatta a Habsburg-ellenes fölkeléseket.

Állama nem élt sokáig, de bármennyi kárt okozott is, létezése és emléke lelket öntött a csüggedő magyarságba, ezáltal a magyar függetlenség támasza lett.

A török Magyarországról való kikergetése a XVII. sz. végén bekövetkezett, azonban túlzás lenne azt állítanunk, hogy ezt egyedül a magyarságnak köszönhetnénk, hiszen az állandó hadsereggel nem is rendelkező, és amúgy is kifáradt nemzet képtelen volt egyedül megbirkózni a sokszoros túlerővel.

Több nemzetközi tényező is közrejátszott a magyarság felszabadulásában; a kérdést csakis európai összefüggéseiben érdemes vizsgálnunk.

Először is ekkorra, az 1670–80-as évekre kialakult Európa új rendje. Nagyjából ekkor dőlt el, mely államok határozzák majd meg a kontinens történelmét.

Anglia és Franciaország Hollandia-ellenes szövetsége segítette a franciákat abban, hogy minden erejükkel régi ellenségük, a Habsburgok ellen forduljanak.

Spanyolország hanyatlott: sorra veszítette el gyarmatait, az európai politikába egyre kevésbé szólhatott bele, és többé nem jelentett veszélyt senkire.

Keleten – a svédek, a lengyelek és a törökök kárára – egyre inkább kezdtek kibontakozni az oroszok.

A német birodalom nagyon erős volt; bár gazdasági befolyása csökkent, a harmincéves háborúból valójában megerősödve került ki.

Meghatározóvá vált a bajorok, a szászok, főleg pedig Brandenburg ereje, velük már mindenképpen számolni kellett.

Magyar szempontból legfontosabb a Habsburg–török viszony volt. Az ellenállás ellenére az Oszmán Birodalom területe folyamatosan gyarapodott, az ellentámadások nem jártak tartós sikerrel, sőt, a török hadsereg XVII. századi reformjai az erőgyensúly felborulásával fenyegettek.

A Habsburgok tehetetlenkedése, folytonos békepolitikája s a magyarországi zűrzavarról eltűzött jelentéseket küldözgető Thököly a szultánt végzetes hibára sarkallta: elhatározta, hogy beveszi Bécset, s így egyszer s mindenkorra véget vet a 150 éves küszködésnek.

1683-ban tehát megindította Kara Musztafa nagyvezírt és a birodalom félelmetes hadtömegeit Bécs alá, ahová júniusban oda is értek, miután sorra meghódoltatták az útjukba eső magyarországi várakat (Veszprém, Tata, stb.). Thököly igyekezett jól kihasználni az alkalmat

I. Lipót

Apafi Mihály

országa gyarapítására, ezért a török által elfoglalt vármegyék nemességét föleskette a maga hűségére.

A pogányok határozottan kitarottak az ostrom mellett, de vesztükre.

Figyelmen kívül hagyták ugyanis, hogy a bécsi udvar ezúttal komolyan vette a veszélyt. Szövetséget kötött Sobieski János lengyel királlyal, a bajor választófejedelemmel és a félelmetes hadseregű Brandenburggal is, megegyezett a régóta a török kiűzéséért kardoskodó pápával, XI. Incével, Magyarország megmentőjével is, és igencsak megerősítette Bécs védműveit. Bécsnek nagy segítségére volt az is, hogy a pápának sikerült rábírnia a napkirályt, XIV. Lajost, hogy ne támadja hátba a keresztényeket. (A franciák még 1677-ben Habsburg-ellenes szövetséget kötöttek Varsóban a lengyel királlyal, Apafi Mihály erdélyi fejedelemmel és a magyarországi bujdosókkal.)

1683. július 14-én megkezdődött az ostrom. Több mint 150 000 török, tatár, rác, havaselti és moldvai oláh, s még ki tudja, hányféle népesség vonult fel Bécs alatt. A magyar hadak ügyesen megúszták az ostromban való részvételt: Apafi Mihály Győr alatt állomásozott, Thököly pedig a lengyel hadak mozgásának figyelése ürügyén maradt birtokain, illetve terjesztgette országa határait (még Pozsonyt és Nagyszombatot is elfoglalta).

Bécs modern erődítményei kiválóan állták az ostromot, a védők egyébként az oláh szakaszon keresztül folytonos kapcsolatban álltak a külvilággal, így tudták meg szeptember elején – immár igencsak szűkölködve és szorongattatva – a lengyelek vezette fölmentő sereg közeledtét.

1683. szeptember 12-én megérkezett a fölmentő had, és tönkrevverte Kara Musztafa seregét, amely csapat-papot otthagya menekült Buda és Isztambul felé.

A nagy lehetőséget ezúttal a keresztények nem szalasztották el: bár a magyarországi hadjárat is tétovázva indult, de végre megkezdődött az ország felszabadítása.

1686. szeptember 2-án Petneházy Áron hajdú kiűzték a magyar zászlót Budára is, és 1690-re a Temesköz kivételével az ország vissza volt foglalva.

A magyarságnak azonban ismét csatlódnia kellett: hamar kiderült ugyanis, hogy a király el-, nem pedig visszafoglalt területként óhajtja kezelni a hódoltságot, vagyis megint csak jogaink megnyirbálásán járhatja az eszét.

1687-re összehívta az országgyűlést, és cserébe a főlsszabadításért lemondatta a nemzetet (a nemességet) ősi alkotmányára, az Aranybulla ellenállási záradékáról, amelynek alapján a nemességnek még a királlyal szemben is joga volt megvédelmeznie – szükség esetén akár saját vérével – az országot és jogait. Ezenkívül lemondatta a rendeket a szabad királyválasztás jogáról, vagyis ezután csak a Habsburgok közül választhatunk királyt.

Ez azonban korántsem jelentette azt, hogy a magyar Szent Korona országai a Habsburgok örökös tartományaivá váltak volna, bármennyire szerette volna is a király ezt a látszatot kelteni. Lipót egyre halmozta törvénytelen intézkedéseit, és ezzel egyre növelte az elégedetlenséget.

A nemesség azt remélte, hogy százötven éve elhagyott birtokaira visszaköltözhet, és újjászervezheti közizgatását is.

A királynak azonban egészen más elképzelései voltak. Az újonnan visszaszerzett területet, a neoacquisticát örökös tartományaként és birtokaként kívánta kezelni, és a problémák megoldására létrehozta a törvénytelen Neoacquistica Comissiót.

A nemesek csak úgy kaphatták vissza birtokaikat, ha nemeslevéllel vagy a törvénytelen előírásoknak megfelelő pöriratokkal igazolni tudták, hogy az illető földek valóban az övéik voltak, de még ha bírták is igazolni, tízszázaléknyi fegyverválságot (ius armorum) kellett fizetniük, hogy birtokba vehessék jogos tulajdonukat. Ez persze még nem minden: jobbágyaikat és sokszor őket magukat is egyéb, szintén törvénytelen terhekkel sújtották, például a kötelező katonai fuvar vagy katonaelszállásolás (forspont és portio) lebonyolításával.

A vármegyék tisztikarát idegenekkel és császáriakkal tömték tele, tehát föllebbviteli fórum sem maradt. Magyarország visszaszerzett részeit, később csaknem az egészet katonai (rém)uralom alá helyezték, és a sorozatos erőszakoskodások meg törvénytelenkedések csak elnyomították a népet.

1690-ben a császár kiadta régi álmának legújabb szüleményét, a szintén törvénytelen Diploma Leopoldinumot, amelyben Erdély Magyarországtól való külön irányítását hirdette ki.

A pohár azonban a nemesség megadóztatásának tervével csordult ki. Ősi alkotmányunkat típró uralkodónk nem elégedett meg a nép csontig nyúzásával, magát a nemzetet is tönkre akarta tenni. Több száz éves nemesi jogok eltörlésével – ehhez természetesen az országgyű-

Thököly Imre

lés beleegyezése nélkül nem volt joga – az abszolút központi uralomnak akarta alávetni hazánkat, mert azt gondolta, így könnyebb lesz betagolni a magyarokat birodalmába.

A nemesség vérgis sértésével az udvar az egész nemzetet maga ellen fordította, a nemesség pedig végre belátta, hogy terhei könnyítésében segítenie kell a jobbágyságot, és a függetlenség visszaszerzéséhez egységre van szükség. A kezdeti Habsburg-ellenes fölkelések és lázadások sikertelenek voltak, mert vezetőik nem ügyeltek a parasztlázadás-szerűség elfödésére, és a nemesség eleve fönn tartásokkal fogadta őket, mert féltette javait és személyi biztonságát.

A helyzet azonban kezdett megváltozni.

1700. november elsején meghalt az utolsó spanyol Habsburg, II. Károly. (A Habsburgoknak ekkor két főáguk volt. Az egyik dunai monarchiájukat irányította, vagyis Magyarországot is, a másik a Spanyol Királyságot és gyarmatait.) Végrendeletében országát nem keleti rokonaira, hanem XIV. Lajos unokájára, Fülöpre hagyta.

Ezzel kezdetét vette a spanyol örökösödési háború, mert a dunai Habsburgok is igényt tartottak a területileg még mindig hatalmas spanyol birodalomra. Az európai nagyhatalmak voltaképpen már húsz éve a magtalan Károly halálát lesték. Úgy-ahogy sikerült lezárniuk a török háborút – valójában csak a Habsburgok számára kielégítően –, és máris minden erejükkel készültek az újra. Olyannyira, hogy a végső béke előtt felmondták a szövetséget; a franciák még 1699. előtt „átálltak” a törökökhöz.

Több mint tízévnnyi katonai rémuralom után az udvarnak ki kellett vonnia hadait Magyarországról, mert nyugaton volt rájuk szükség. A magyarság föllelegezhetett.

A francia-bajor seregek igencsak szorongattak nyugaton a Habsburgokat, ezért a királynak nemigen volt ideje Magyarországra figyelni.

Elérkezett a legalkalmasabb idő a magyarság és a Habsburgok közti döntő ütközet kirombantására.

(Folytatjuk.)

NEUMANN JÁNOS

(Budapest, 1903. december 28. –
Washington, 1957. február 8.)

élete és munkássága

Ki volt Neumann János?

Ezt a kérdést a világnak számos országában fel lehetne tenni, ám nagyon sok helyen semmit sem tudtak a XX. század egyik legnagyobb matematikusáról, az elektronikus számítógép egyik alkotójáról. Sok mindent még azok sem tudtak, akik „készültek” Neumannból. Például jó néhány országban meglepetésként hatott, hogy magyar volt, hogy Budapesten született, sőt ott járt iskolába is. A John von Neumannból a von miatt sokan osztráknak vagy németnek hitték őt. Első németországi cikkeit még Johann Neumann von Margitta, majd később Johann von Neumann aláírással jegyezte, amikor pedig a harmincas években Amerikába emigrált, barátai rábeszélésére a keresztnévét megváltoztatta az amerikai Johnra, de a „von”-t megtartotta. Ez a hárombetűs kis szó a különben zárt ajtókat is megnyitotta előtte, mert a sznob amerikaiak imádják a „von”-nal dicsekvő kékvérű európaiakat.

Teljes nevén Margittai Neumann János Lajos (későbbi angolszász változatban: John von Neumann) szabad szellemű bankárcsaládban Neumann Miksától és Kann Margittól kapta neveléséhez az első indítatásokat. 1913-ban a Fasori Evangélikus Gimnáziumba írták be, mely a világ egyik legjobb középiskolája volt. A főgimnázium demokratikus légköre, humanista értékrendje mély hatást gyakorolt erkölcsi fejlődésére. Igen fiatalon kitűnt rendkívüli matematikai tehetségével. Mire 1921-ben leérettségizett, már hivatásos matematikusnak számított. Érettségi után saját vágya és apja kérése között – tudományos vagy mérnöki pálya – rendezhető módon döntött: tanulmányait párhuzamosan folytatta mindkét vonalon. 1921-ben beiratkozott a Budapesti Tudományegyetem bölcsészkarára. Főtárgyul a matematikát választotta, melléktárgyul a fizikát és a kémiát. 1926-ban matematikai témával bölcsészeti doktorátust szerzett. Ugyancsak 1921-től folytatta tanulmányait a berlini egyetemen, majd 1924-től a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule-n.

Neumann János átveszi Eisenhower elnöktől az egyik legnagyobb amerikai kitüntetést, a Medal of Freedomot

1926-ban vegyészmérnöki diplomát kapott, majd mindössze 23 éves korában a berlini egyetem történetének legfiatalabb tanáraként habilitált, s 1927-től az ottani, 1929-től egyidejűleg a hamburgi egyetem magántanára lett matematikából. 1930-ban meghívták vendégprofesszornak az Egyesült Államokba, Princetonba. Tudományos elmélyültsége humorral és szórakoztatni tudással párosult. A princetoni Neumannház mindig a társasági élet egyik központja volt.

Neumann a mérnöktovábbképző intézetben (IAS, Institute for Advanced Studies) lett a matematika professzora (Amerikában mindmستanáig ő számít a legfiatalabban kinevezett professzornak). Azután jött a háború. Neumann és a többi (főleg Európából menekült) tudós jelentkezett a Manhattan-terv végrehajtására, hogy – a németekkel versenyezve – elkészülhessen az első amerikai atombomba. Neumann az aberdeeni vasútállomáson 1944-ben ismerkedett meg Hermann Goldstine-nal, aki hadnagyi rangban – matematikusként – a szomszédos aberdeeni kísérleti lőtéren a lő- és bombázási táblázatok számításait irányította.

Neumann és Goldstine ettől kezdve – egészen Neumann haláláig – együtt dolgozott a számítógépek fejlesztésén. Az ENIAC két tervezőjével, John W. Mauchlyval és Prespert J. Eckerttel azonban nem alakult jól a viszonyuk. Konfliktus akkor támadt közöttük igazán, amikor Neumann nem járult hozzá ahhoz, hogy a saját maga által feltalált tárolt program elvét a négyük nevében szabadalmaztassák. Neumann a tárolt program elvét alkalmazta az ENIAC-ban, majd elkészítette az ENIAC utáni számítógépnek, az EDVAC-nak a teljes leírását. Ez volt az első igazi dolgozat a számítógépekről. Ezután a négy ember útjai szétváltak. Mauchly és Eckert számítógépgyárat alapított, s abból született meg később az amerikai számítógépipar. Neumann és Goldstine Princetonban megalkotta az IAS vagy Neumann-gépet, amely sokkal gyorsabban számolt bármelyik korabeli számítógépnél. Neumann úgy vélte (és ekképp cselekedett is): a számítógép az emberiség kincse, azt egyetlen ember vagy szűk csoport sem sajátíthatja ki

magának, tehát nem is szabadalmaztathatja. Számos beszélgetésből kiderült, hogy a Pennsylvanai Egyetemen azok a fiatal és középkorú emberek, akik ma Amerika legkülönbözőbb egyetemein a számítástechnikát és a számítástechnika történetét is tanítják, megkérdőjelezzik Neumannnak a számítástechnikában játszott szerepét.

Életének végét a hamarosan bekövetkező tüdőrákja jelentette. Betegsége alatt is folyamatosan *A számítógép és az agy* című előadásán dolgozott, azt még mindenképp szeretne volna megtartani. A kézirat, sajnos, befejezetlen maradt, Neumann 1957. február 8-án meghalt. Halálával kapcsolatban megindultak a találgatások. Ezekből az a hiedelem látszik a legmaradandóbbnak, hogy az első atombomba felrobbantásakor – a hiányos óvintézkedések miatt – radioaktív por jutott a tüdejébe, s ez okozta betegségét, majd halálát. Neumann egyik volt munkatársa mondta: az atombomba felrobbantása után a helyszínen levő kutatók nem várták meg, amíg a por elült, hanem kirohantak, és a robbanás helyszínén egymást meg a bomba hatását fényképezték. Ma már aligha deríthető ki az igazság.

Tanulmányai

Tudományos pályafutásának kezdetén intenzíven foglalkozott a matematika alapjaival (halmazelmélettel és matematikai logikával). Neumann is úgy vélte, hogy a matematika fontos szerepet játszhat a fizika általános törvényszerűségeinek felismerésében. Szintén az ő nevéhez fűződik a játékelmélet megalapítása, amelynek gazdasági alkalmazásáról később egy könyvet írt O. Morgensternnel. Amikor 1944 nyarán tudomást szerzett a pennsylvanai egyetemen (Moore School) folyó, még 1943-ban kezdődött ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Computer) Projectről, azonnal bekapcsolódott a munkába. Intenzíven részt vett az ENIAC fejlesztésében, majd az 1944-ben kezdődő EDVAC (Electronic Discrete Variable Automatic Computer) építésében. Igen fontos állomás volt a Neumann János vezetésével a princetoni Institute for Advanced Study-ban (IAS) épült gép, amelyet tisztelői kedveskedve JONNIAC-nak is neveztek. Életében mindig is ezt az elvet vallotta: „A fejlődés ellen nincs gyógymód. Szükségképpen meg kell hiúsulnia minden olyan törekvésnek, hogy az automatikus biztonsági csatornákat találjunk a haladás jelenlegi robbanékony változatai számára... Előre kész receptet kérni nem lenne ésszerű. Csak a szükséges emberi tulajdonságokat határozhatjuk meg: türelem, rugalmasság, intelligencia.”

NEUMANN EMLÉKEK

Magyarországon

(részletek)

A száz éve született Neumann Jánost, a 20. század egyik legnagyobb matematikusát, nemcsak Magyarország, hanem Németország és az Amerikai Egyesült Államok is saját fiának tekinti. Szülőhazája, Magyarország büszkén és kitüntetett tisztelettel őrzi emlékét. A centenáriumi év különösen jó alkalmat kínált a megemlékezésre és a tudós munkásságának minél szélesebb körben való megismertetésére.

Margittai Neumann János (később, angolszász változatban John von Neumann) 1903. december 28-án született Budapesten. Tehetős bankárcsaládból, apjától, Margittai Neumann Miksától és édesanyjától, Kann Margittól kapta neveltetéséhez az első indítástokat. Szülőházát (Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky út 62.) emléktábla jelöli.

Bajcsy-Zsilinszky út 62.
Neumann János szülőháza

1987. február 8. óta ez az emléktábla jelöli a szülőházat

Hazánkban is egyre több intézmény veszi fel Neumann János nevét.

Természetesen az ő nevét viseli az 1968-ban alapított Neumann János Számítógép-tudományi Társaság. A kb. 4000 tagot számláló társaság célja, hogy intézményektől független szakmai fórumként segítse hazánkban illetve a magyar nyelvterületeken az informatika alkalmazását és fejlesztését.

A társaság által alapított Neumann János Díjat (emlékérmet) évente egyszer és legfeljebb három olyan személy kapja, aki rendkívüli eredményeket ért el a társaságban, a társaság érdekében vagy a számítástechnikai kultúra elterjesztésének területén.

A SZÁMALK Rt. Rendszerház és Oktató Központ kongresszusi termét Neumann Jánosról nevezte el.

1997-ben jött létre a Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht. (Neumann-ház). Az intézményt a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma alapította, azzal a céllal, hogy részt vegyen a magyar kulturális örökség digitalizálásában, és az internet segítségével elérhetővé tegye a műveket itthon és külföldön egyaránt.

Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT)

Cím: H-1054 Budapest, Báthori u. 16.
Telefon: (+36-1) 332 9390, (+36-1) 332 9349
Fax: (+36-1) 331 8140
E-mail: titkarsag@njszt.hu
Honlap: www.njszt.hu

Korzenszky Tamás 9. C

élete és munkássága

1903. december 28-án született Budapesten.

1909 és 1913 között járt elemi iskolába. Hatévesen nyolc számjegyből álló számokat tudott fejben osztani.

1913-tól a fasori főgimnáziumban tanult tovább. 1920-ban elnyerte az ország legjobb matematikus-diákja kitüntetését.

1921. szeptember 14-én beiratkozott a Budapesti Tudományegyetem bölcsészkarára. Fő tárgya a matematika volt, melléktárgyai a fizika és a kémia. 1926. március 13-án – summa cum laude minősítéssel – doktorált matematikából.

1926 októberében szerezte meg vegyészmérnöki diplomáját.

1927. december 13-án elfoglalhatta helyét a Friedrich Wilhelm Egyetemen az egyetem tanárai között.

1928-ban gazdagította először a „játékelméletet”, a matematika azon ágát, amelyet többekévé ő talált ki, és amelyet később (Oskar Morgenstern közgazdással) a gazdaságra is alkalmazott.

1930-ban a princetoni egyetem dékánjától kapott vendégelőadói meghívást. Egy év múlva az egyetem professzorává nevezték ki. Három éven át egy szemesztert Európában, egyet pedig Amerikában oktatott. 30 éves korában az USA legfiatalabb kinevezett professzoraként véglegesen Amerikában telepedett le, ahova a családját is magával vitte.

1937-ben kapta meg az amerikai állampolgárságot. Ebben az évben publikált közgazdasági dolgozata több szempontból a modern növekedélmélet alapköve.

Intenzíven részt vett a pennsylvaniai egyetemen folyó ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Computer) fejlesztésében, majd az 1944-ben kezdődő EDVAC (Electronic Discrete Variable Automatic Computer) építésében.

A számítógép logikai tervezésében – itt nyilván támaszkodhatott a matematikai logikában való jártasságára – kiemelkedő érdemeket szerzett. 1945-ben az EDVAC-kal kapcsolatos eredményeket egy jelentésben összegezte, majd intézetükben nagy sebességű elektronikus számítógép kifejlesztésére irányuló programot kezdeményezett.

Kezdetől 1955-ig ő töltötte be a projekt igazgatói tisztjét. A számítógép története később több szálon folytatódott. Igen fontos állomás volt a N. J. vezetésével a princetoni Institute for Advanced Study-ban (IAS) épült gép, ame-

Neumann János feleségével és kutyájával

lyet tisztelői kedvesen JONNIAC-nak is neveztek. Érdemeinek elismeréseképpen az Amerikai Egyesült Államok elnöke kinevezte az USA Atomenergetikai Bizottságának elnökévé. Ennek az öttagú bizottságnak tagjaként megkapta az akkori legmagasabb szintű kormány megbízatást, amit egy tudós kaphatott.

Eisenhower elnök 1956-ban Szabadság Éremmel tüntette ki. A Fehér Ház-beli ünnepségre már csak tolószékben tudott elmenni.

Neumann Jánost idézve: „Bárcsak elég sokáig itt maradhatnék, hogy ezt a megtiszteltetést kiérdemeljem.” Eisenhower: „Hát persze, még sokáig velünk lesz, hiszen szükségünk van Önre.”

Betegsége alatt is folyamatosan *A számítógép és az agycímű* előadásán dolgozott, azt még mindenképp szeretne volna megtartani. A kézirat, sajnos, befejezetlen maradt, 1957. február 8-án meghalt.

összeállította: Kleeberg Balázs 11. C

NEUMANN JÁNOS ÉS WIGNER JENŐ BARÁTSÁGA

a Fasori Gimnáziumtól
Amerikáig

A száz éve született Neumann János élete és munkássága szorosan összefügg a II. világháború idején az Egyesült Államokba emigrált többi kiváló magyar tudós – Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő – életével és munkásságával. A „Marslakók”-nak nevezett magyar tudós gárda a 20. század történelmének „nemcsak tanúja volt, hanem tudatos alakítója is” (Marx György). Einstein, Szilárd és Wigner jó kapcsolata ma már az atomenergia születése kapcsán gyakran emlegetett történelmi legenda.

Neumann János és Wigner Jenő, a zseniális matematikus és a Nobel-díjas atomfizikus gyermekkorától kezdve igen jó kapcsolatban volt egymással, barátságuk a kisgimnáziumi évektől kezdődően szó szerint a sírig tartott. A fiatalon elhunyt Neumann részéről kevés megnyilvánulás maradt ránk barátságukra vonatkozóan. Az idős kort megérett Wigner Jenő 90 éves korában, 1992-ben mondta magnóra emlékiratait, amiben gyakran szól barátságukról (Wigner Jenő emlékiratai Andrew Szanton lejegyzésében. Kairosz, Bp., 2002.). Visszaemlékezéseinek természetes hangvétele, személyessége emberközelbe hozza a szinte emberfeletti magasságban álló tudóseyéniségeket.

Neumann János és Wigner Jenő életének igen sok fontos mozzanata közös volt. Életük szinte párhuzamosan folyt. Wigner Jenő emlékirataiban így emlékezik:

„Mióta az eszemet tudom, jól ismertük egymást: gyermekként Budapesten ugyanabba az iskolába jártunk, ifjúkorunkban, Berlinben is gyakran találkoztunk, majd felnőtt korunkban Princetonba is együtt jöttünk ki. ... Neumann, Szilárd, Teller, Wigner – mind már gyermekkorunkban beleszerettünk a tudományba, felnőttként pedig mind megpróbáltuk befolyásolni a politika alakulását.” (234.)

Margittai Neumann János (John von Neumann) 1903. december 28-án született Budapesten. Apja, dr. Margittai Neumann Miksa bankár, az anyagi jólét mellett kítűnő szellemi alapokat biztosított három fiának. Jánost is az ország egyik legjobb iskolájába, a Fasori Evangé-

likus Gimnáziumba íratta be 1913-ban. Az iskola kiváló matematikatanára, Rátz László azonnal felfedezte a fiú kivételes tehetségét, és egyetemi oktatók segítségével biztosította fejlődését.

Neumann János

Wigner Jenő

Wigner Jenő Pál (Eugene Paul Wigner) 1902. november 17-én született, Budapesten. A jó módú bőrgyártulajdonos apa Jenőt a Fasori Evangélikus Gimnáziumba íratta be. Előmenetelét kiváló tanárok, köztük Rátz László fizika-tanár segítették.

A két tudós a Budapesti Fasori Gimnáziumban találkozott először.

Fasori Evangélikus Gimnázium

„Tizenhárom éves lehettem, amikor először találkoztunk, ő pedig tizenkettő. Az alattam levő osztályba járt, matematikából azonban két évvel fölöttem tartott. Meglepő érzéke volt a magas szintű matematika iránt. Budapesten kiváló matematikus közösség működött, és Jancsi már gimnazista korában betört ebbe a körbe.

Úgy havonta egyszer Jancsival mentem haza az iskolából. Lebilincsel, milyen magas fokon tudja a matematikát, milyen káprázatosan ma-

Neumann János tablója

gyarázza a halmazelméletet és a számelméletet. A tárgy szépsége annyira megfogott, Jancsi pedig olyan elmélyülten és didaktikusan magyarázott, hogy úgy éreztem, közeli barátok vagyunk.

Jancsi csak mondta, mondta, én pedig szinte némán ittam a szavait. Nemcsak tudásszomja volt kimeríthetetlen: úgy látszott, tudását feltétlenül meg kell osztania másokkal. Iskola után a gyerekek java része siet, hogy minél előbb hazajárjon, és közben már azon jár az esze, mi lesz majd délután. Jancsinak azonban másfelé kalandoztak a gondolatai. Ha vele mentem, mindig későn értem haza...

Életem során sok nagy tudású embert volt alkalmam megismerni. Jól ismertem Max Plackot, Max von Lauét, Werner Heiseberget. Paul Dirac a sógorom volt, Szilárd Leó és Teller Ede kedves barátom. Albert Einsteinhez is szoros barátság fűzött. A fiatalabbak közül is ismertem a legkiválóbbakat. Valamennyiük közt Neumann Jancsi észjárása volt a legfürgébb és a legélesebb. Ezt a véleményemet előtűk is jó néhányszor bangoztattam, de soha senki sem cáfolta.” (84–86.)

Korzenszky Anna 11. C

INTERJÚ

Dualszky tanárnővel

Mi tudunk mit kérdezni, így egész jól megismerkedhettek majd Dualszky tanárnővel, ha végigolvassátok a cikket.

Beszélgetésünk elején röviden életútját mesélte el, amit most bevezetőszerűen szeretnénk bemutatni.

Eleinte a humán területek, az irodalom vonzották, gyakran járt könyvtárba, ami aztán még jobban felkeltette az érdeklődését, hisz a későbbiekben is ezzel szeretett volna foglalkozni, de előrelátó ember lévén nem ezt a területet választotta, mert nehezen tudott volna elhelyezkedni. Ráadásul 14 évesen lehetősége nyílt anyukája munkájának megismerésére. Egy hónapot dolgozott a Növényvédelmi Kutatóintézetben, és nagyon megkedvelte a biológia szépségeit. Miután felvették az egyetemre, a biológia (ami ebből adódóan kedvence) mellé kellett egy másik szak is, a kémiai választotta. Mikrobiológusként kezdte karrierje építését, veszélyes afrikai vírusok kutatását végezte, eleinte azt hitte, innen már egyenes út vezet a Nobel-díjig, de az ország akkori lehetőségei miatt tanárként folytatta a kenyérkeresést. Az V. kerületi önkormányzat segítségével a Veres Pálné Gimnáziumba került, eleinte „csak” óraadóként dolgozott, majd tanár lett. Hívták más helyekre is, de itt ragadt, mert a VPG jó iskola. Többször volt igazgatóhelyettes, nem kedvelte a sok adminisztrációt, csak heti hat tanórát tarthatott, és ennek köszönhetően osztályfőnökként nem vitt soha végig egyetlen osztályt sem, nagy sajnálattal.

– *Kik azok a tanárok, akikkel kimondottan jó viszonyban van?*

– Régen voltak „fehérszta” találkozók, amelyeken a VPG tanárai jelentek meg a klubban (ezt ne a mai termékhez hasonlítsuk). Ezek családi hangulatú beszélgetések voltak férjekkel, feleségekkel, eszegetésekkel, kártyapartikkal, de az iskola felújítása után ezek szépen lassan megszűntek. Akiket innen ismerek, azokkal vagyok még mindig igen jó viszonyban. A nagy generációs különbségek miatt ezeket nehéz lenne újraéleszteni.

– *Milyen érzés tanítványt kollégaként kezelni?*

– Korompay tanár urat tanítottam. Nehéz volt magázásból tegeződésbe átmenni. Nagyon jó

véleménnyel vagyok róla, viszonyunk ma is zökkenőmentes.

– *Mit gondol, milyen egy jó tanár?*

– Lehet más sorrend is, de nagyon fontos a szakmai tudás és emberség, az empátia, és amit a diákok nem nagyon szeretnek, a szigorúság. A humorérzék is rettentő fontos (és viselje el Egri Bálintot).

– *Ön szerint milyen jó az iskola felszereltsége a kísérleti eszközökből?*

– Amikor átépítették az iskolát, az önkormányzat segítségével új eszközöket is beszerettek, ami hiány van, az csak a nehézség miatt lehet. A többi iskolához képest jók a lehetőségeink.

– *Volt-e olyan tanítványa, aki ebben a két szakágban a későbbiek folyamán példás eredményeket ért el?*

– Sokan vannak, akik jól megállják a helyüket az életben, de Takács Zoltán, a „nagy kigyász” nevét tudnám kiemelni. Kígyókkal és kígyómérgelével foglalkozik, Kaliforniában él, és a szakterületén világhírű.

– *A tanárnő leginkább a feleltetéseiről híres. Van ennek valamiféle rendszere?*

– Az a vezérelvem, hogy próbáljam biztosítani a rendszeres tanulást. Azt figyelem, hogy ki felelt régen. A pluszokra és a mínuszokra is odafigyelek, és próbálom ezeket nagy jegyre váltani. Nem jelölöm külön a jegyeket, kivéve a dolgozatokat. Egyébként látszik egy diákról az első kérdéstől kezdve, hogy készült-e vagy sem, és melyik két érdemjegy körül mozog majd a felelete.

Reméljük, hogy az eddig is kedvelt tanárunkat meg tudtuk veletek ismertetni, egy kötetlen beszélgetés keretében, ahol kiderült, hogy a tanárnőt a tudományok széles köre vonzza, kevés szabadidejében lehetősége szerint a Zeneakadémián meghallgat egy-egy előadást, a romantikusokat kedveli. Sokat olvas, de televíziót nagyon keveset néz. Érdeklődik a diákok sikerei iránt, legyen sport vagy tudományos elismerés, szereti, ha valaki sokoldalú.

Köszönjük, hogy lehetőségünk nyílt erre a társalgásra, amit nagyon élveztünk.

Pápay Nándor, Szabó Tamás 10. B

KEDVES OLVASÓK!

A következő néhány oldalon a francia kultúrából szeretnénk egy kis ízelítőt adni. Olvashatnak franciául verset és vicceket, találkozhattok művészekkel, felfedezhetitek Franciaország legkülönbözőbb tájait. Terveink szerint minden számban egy-egy régióval ismerkedhettek meg rövid cikkeken és feladatokon keresztül. A földrajzi, történelmi, gasztronómiai és nyelvi kérdésekre adott megoldásaitokat kíváncsian várjuk a jelzett időpontig.

De région en région: La Haute-Normandie

GEOGRAPHIE – La Seine

1. *Coche la bonne réponse.*

Quel est le nom de la région où elle prend sa source?

- 1 – Champagne – Ardennes
- 2 – Bourgogne
- X – Centre

Laquelle des régions elle ne traverse pas?

- 1 – Ile-de-France
- 2 – Haute-Normandie
- X – Picardie

Dans quelle mer se jette-elle?

- 1 – Océan Atlantique
- 2 – Manche
- X – Mer du Nord

Quelle est sa longueur?

- 1 – 902 km
- 2 – 813 km
- X – 776 km

Lequel n'est pas son affluent?

- 1 – Meuse
- 2 – Yonne
- X – Oise

HISTOIRE

2. *Remets les faits historiques dans l'ordre chronologique.*

- A – La Normandie est réunie à la Couronne.
- B – Clovis occupe Rouen
- C – Rollon, chef des Normands devient le premier duc de Normandie

- D – Procès et supplice de Jeanne d'Arc à Rouen
- E – Conquête romaine
- F – Incursion normande sur les côtes de la Manche
- G – Populations celtiques

1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 –

GASTRONOMIE

3. *Complète avec les mots suivants: milieu, vieillir, verre, pomme, autre*

«Le trou normand»

Le calvados est à la ce que le cognac au raisin. Plus que tout alcool, cette eau-de vie de cidre a besoin de: 12 ou 15 ans, tel est l'âge d'or. Au des plantureux repas, Le Normand souffle un instant et avale un petit de calvados: c'est le fameux «trou normand».

4. *Associe les locutions aux définitions convenables.*

- 1 – ça fait venir l'eau dans la bouche
- 2 – il a un appétit d'oiseau
- 3 – il mange comme un ogre
- 4 – il a un estomac d'autruche
- 5 – il boit en suisse
- 6 – il fait cul sec
- 7 – il est soûl comme un Polonais
- 8 – il a la gueule de bois

A – il digère n'importe quoi

B – il a la tête lourde le lendemain d'une fête

C – c'est un plat appétissant

D – il mange énormément

E – il est complètement ivre

F – il mange très peu

G – il boit sans inviter ses amis

H – il vide son verre d'un seul trait

1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 –

POÉSIE

Jacques Prévert: Le cancre

Il dit non avec la tête
 mais il dit oui avec le coeur
 il dit oui à ce qu'il aime
 il dit non au professeur
 il est debout
 on le questionne
 et tous les problèmes sont posés
 soudain le fou rire le prend
 et il efface tout les chiffres et les mots
 les dates et les noms
 les phrases et les pièges
 et malgré les menaces du maître
 sous les huées des enfants prodiges
 avec des craies de toutes les couleurs
 sur le tableau noir du malheur
 il dessine le visage du bonheur.

Brouhaha! C'est pour rire!

- Combien de blondes sont nécessaires pour faire ce gâteau au chocolat?
- Une pour faire la pâte et neuf pour peler les Smarties.
- Une blonde entre dans une pharmacie:
- Avez-vous des lunettes?
- Pour le soleil?
- Non pour moi.

Un gars va chez son médecin pour faire un check-up, car depuis quelque temps, ça ne va vraiment plus très fort. Le médecin après l'auscultation et résultats de divers examens lui dit:

- J'ai bien peur de n'avoir que des mauvaises nouvelles pour vous. Vous êtes en train de mourir.
- Oh non! Combien de temps me reste-t-il à vivre?
- 10.
- 10? Dix quoi? 10 mois? 10 semaines? 10 jours?
- 10...9...8...7...

5. Imagine une phrase qui peut bien illustrer la caricature suivante de Sempé.

Remettez les solutions à MM.
Hering ou Korompay avant le
10 mars au plus tard.

Monet

A Monet-hoz kapcsolódó mítoszok egyike, hogy festményei az utolsó ecsetvonásig a szabadban készültek. Állítása szerint sosem volt műterme. Szülei azzal a feltétellel váltották ki a katonaságból, hogy valamelyik híres művésznél folytatja tanulmányait. Pályája kezdetén is kiemelkedett tehetségével. Kedvenc színét, az okkersárgát előszeretettel használta képein.

Később, nyomorúságos éveiben az öngyilkosság gondolata is megfordult a fejében, s ezzel egy időben kifejlesztette a világ megfestésének új módját. Argenteuilben feleségét és gyermekeit festette legtöbbször, s ez hamarosan kedvenc időtöltésévé vált. Ebben az időszakban azonban, támogató hiánya miatt, ismét költségekre verte magát, és eladósodott.

A szenvedélyes dohányos Monet-t gyakran festették meg munka közben, cigarettával a kezében. Élete egyetlen műterme egy hajó, egy saját maga által készített úszó műhely volt.

Képeit a legtöbbször maga szervezte kiállításon állították ki. 1877-ben a párizsi pályaudvarról készített festményeket, ahol vonatokat is visszatartottak, míg dolgozott. 1886-os New York-i kiállítása után megszilárdult a hírneve.

A biztonságos jövedelem megteremtése után festőportyákra indult, főleg Normandiába. Monet Székesegyház-sorozatát nem gondolta értékesnek, ám ezek egyenként 1500 frankért kelttek el. A képeken olyan vastag festékréteg volt, hogy műbírálok a faragott kő felszínéhez hasonlították. Monet élete során bárhol is telepedett le, kertet épített magának, melyet később lefestett. Utolsó éveiben nagy csapások érték: elvesztette feleségét, fiát majd szeme világát is. Utóbbi azonban szerencsés módon egy műtétrel korrigálni tudták. Monet életében rengeteg gyönyörű képet festett, mind a mai napig kora egyik legtehetségesebb művészenek tartják.

Perjési Adrienn, Bíró Eszter 10. C

WELCOME TO VPG ENGLISH COLUMN

As you might know, an interview-competition was announced a few months ago in our school. A lot of exciting work has been received and we decided to publish the most interesting ones here. At first let's see Petz Zsuzsanna's interview with an American woman. How do Americans see Hungary, our capital, our culture?

Hello. What's your name and where are you from?

My name is Linda Tirol and I am from the Boston area in Massachusetts, America.

Why did you come to Hungary?

I came to Hungary about two and a half years ago to study English teaching at International House, and I was in Hungary, in Budapest, actually, for three months after I got my certificate. My plan was to go to Poland, but I liked Hungary so much that I didn't go to Poland, so I decided to teach in Budapest.

Why did you come back to Hungary after you had left it in August? Is the reason for your return love for the country or love for somebody?

Oh, I guess, you could say both, of course, I had always loved to come back to Hungary, but, yes, I love someone I met in Finland. I had to come back to Budapest to file for my residency papers so that I could live in Finland as a resident there.

What's your opinion about Hungary?

Well, I stayed in Hungary longer than I had thought originally, because I really had a wonderful time here. And I always do when I come back, and I think it's a very-very beautiful city, and I find people, especially my friends, very nice, very friendly, and interesting. I think cultural life is very rich and full, and I took advantage of many events, like music events, and nights at the Opera, and the theater. Also, I think, the pools are beautiful, and I spent many-many hours swimming there, and I think it is wonderful that you can swim all the year, even in wintertime. So I think Hungary is a really wonderful country, and I have also traveled a lot around Hungary, I have been to Visegrád, Esztergom, Pécs, Eger, Sopron, so I have seen a lot of the country.

Why don't you like Hungary?

There are a few things I can say. One is the graffiti on the buildings, and I think that Budapest is such a very beautiful city, and when you see so much graffiti, it's very disappointing, and it really destroys the beauty of the city. I think that somehow the government should find funding to have a special program so as to discourage people from making graffiti on the buildings, because once I see graffiti on the buildings, it usually stays there and it is never cleaned up. I think it is really a shame because some of these buildings are really beautiful, and some of them are churches, and I think it is just terrible that you can have graffiti on a church and nothing is done about it. The other thing I can think of is that I don't feel very safe on the roads with the drivers here when I walk across the street, and I don't really feel safe in a car on the highway so I avoid taking a car, and instead, I take a train or a bus. I think the public transportation system here is very good and efficient, so I always prefer that to driving in a car. Because in the States, you know, the speed limits are lower, so people don't drive so fast. And the police are very strict in America, so people really drive more slowly.

Do you like the taste of Hungarian dishes?

Yes, I can say that last night I had some very good „palacsinta” made by Zsuzsa, and it was very delicious, and I also like chicken paprika and goulash very much. And I think that fruit and vegetables that you have in the summertime are very fresh and delicious. Yes, I like the food very much. It is very different from my diet in the States, but I think it's very-very tasty.

Would you like to live in Budapest again?

Yes, I wish some days I could. Maybe not to live here permanently, but it would be great to have a little flat in the city so that I can come back and visit my friends when I want it. If I am living in Finland, it will be easy to do this because Helsinki is only about two and a half hours by plane, so it will be great to come back and see everybody.

What's your job?

My job??? I'm an English teacher, so I was teaching English here in Budapest, at first at the Bell School, and then in International House.

Aula 2004/1.

*Are you the English teacher of my mother?!
What a surprise!!!*

Yes, I am the English teacher of your mother, Maria, and she is a very-very good student.

How is Budapest different from Helsinki?

Well, first of all, Helsinki is on a gulf, the Gulf of Finland, so it is heated by the water that makes weather very-very different. You know, it's much colder and windier there, and it gets darker earlier in the wintertime. I have not actually experienced it in the first winter, but I have heard all about it. And, you know, Budapest is located on the Duna that separates

Pest and Buda, which gives a very romantic look. Helsinki is on the gulf, so it has a different look. The architecture is very different; I think that Budapest looks much older and more elegant. And, like in Budapest, there are several universities and lots of students. I also think that in Finland they have a little bit of drinking problem. At weekends people tend to drink a lot of hard alcohol. Actually, it is famous for this. But on Friday nights you can hear all the glasses dropping on the street and people screaming and shouting and having a good time. I have never heard that in Budapest. I'm sure it is happening but I have never seen it in Budapest. So I think they are very different cities.

Thank you very much for this small talking with you.

the perfect way to learn and practise real English

SILLY CORNER **hot english magazine**

10 SILLY EXCUSES FOR NOT DOING SOMETHING

I'm sorry I can't do that because...

1. I'm writing a novel
2. I'm developing my website ideas
3. I've got a meeting with my dance teacher
4. I've got to go to my yoga class
5. I'm playing with my cat
6. I'm watching the paint dry
7. I'm cleaning the toilet
8. I'm recording some electronic music on my computer
9. I'm working on a piece of surreal art
10. I'm growing a beard

REVENGE by Daniel Coutoune

a cop *n* a police officer / **to keep quiet** *exp* not to talk / **a seat belt** *n* a belt that you use in a car for safety / **sure** *exp* yes, of course

WORDSEARCH

Now see if you can find the following words in the wordsearch:

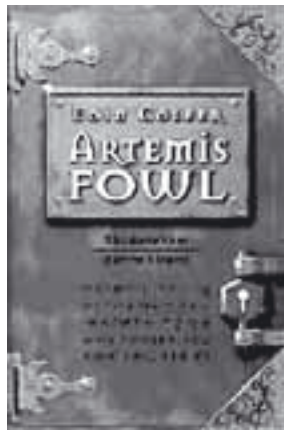
- Sickly,
- hostage,
- swear,
- wise,
- gift,
- apologise,
- arrogant,
- brick,
- cute,
- shake,
- run,
- cliff,
- sign,
- decent

Q	M	A	W	D	I	C	F	B	I	G	N	V	S
V	R	U	N	I	U	G	V	V	F	G	X	S	M
G	Q	T	Y	T	S	G	I	F	T	F	U	T	J
F	F	B	E	E	G	E	C	I	B	U	H	C	X
W	A	P	O	L	O	G	I	S	E	D	C	I	O
B	S	H	A	K	E	H	L	B	V	E	E	F	F
W	U	B	R	I	C	K	Q	Y	G	C	K	T	F
T	C	K	H	J	T	E	U	S	I	E	L	H	M
K	Y	S	W	E	A	R	K	O	N	N	V	J	U
K	L	S	A	I	V	T	O	R	O	T	J	C	Z
L	Y	Z	G	L	K	G	G	L	I	F	F	G	N
X	M	C	N	U	E	F	G	R	S	T	C	Q	R
Z	J	H	A	R	R	O	G	A	N	T	Z	V	P
H	O	S	T	A	G	E	S	I	C	K	L	Y	B

More information, listening material and subscription at **www.hotenglish.hu**
Hot English Kiadó Kft. 1580 Bp., Pf. 50, fax: (1) 311-6040, e-mail: order@hotenglish.hu

Eoin Colfer
ARTEMIS FOWL

Tündérekkel életre, halálra

Artemis Fowl a legzseniálisabb alvilági elme; kiagyalt egy tervet, hogy helyreállítsa családja anyagi helyzetét, egy tervet, mely kultúrákat dönthet romba, s fajközi háborúba sodorhatja bolygónkat. Tizenkét éves volt ekkor...

De még Ő sem sejtette, mire vállalkozott akkor, mikor túsul ejtett egy tündért. Csakhogy ezek nem békés tündérek. Fegyverrel járkálnak és életveszélyesek arra, akik ellenük fordulnak.

Artemis hideg és számító, de gyermekként még őrzi a varázslatba vetett hitét.

Hogy tervét siker koronázza-e az izgalmas kalandok során kiderül a regény végén.

Ujlaki Mariann 9. A

Rejtő Jenő
**VÍKEND A
POKOLBAN**

E rövid történet elmeséli hogyan kerül Theodor Emerson, avagy Petróleum Teddy reggelre Nizaból a Kongó őserdejének mélyére szmokingban, hogyan botlik Teddy saját sírjába a dzsungel közepén, hogy ki a Próféta és miért akarja megölni Teddyt és újdonsült barátait, és hogy mi köze van mindennek a petróleumhoz...

Rövid ismertetőnek ennyit, akit érdekel, olvassa el a könyvet!

Ujlaki Mariann 9. A

Leslie L. Lawrence

**VÉRESSZAKÁLLÚ
LEIF ÉS
A LÁVAMEZŐ**

Leslie L. Lawrence mint mindig, most is gyilkossági ügyben nyomoz, ezúttal Izlandon. A nyomozás során belelökik egy krátertőbe, Mr. Kinget lángoló nyílvevesszővel lövik fenékre, Steinpórsson ügyvéd urat felakasztják a csillárra, és közben persze folyik a hajza az egykori Véresszakállú Leif viking martalóc kincseshajója után. Mint mindig, most is minden jól menne, ha valaki nem kezdené tizedelni az örökösöket. De hogy miért és persze, hogy ki a fondorlatos gyilkos, váratlan megoldással kerül felszínre.

Ujlaki Mariann 9. A

Kerekes Zsófia: Kéztanulmány

A

U

L

A

Szerkesztő tanár: Babics Anna
Képszerkesztő: Sánta Péter
Szerkesztőbizottság: Arató György 10. B
Csortos Orsolya 9. A
Ujlaki Mariann 9. A
Csillag Tímea 9. A
A kiadásért felelős: Kővári Tiborné igazgató
Tervezés, előkészítés: Ciceró Kft.
Nyomás: Közép-Kelet Kft.